

Skjærgårdsrenovasjon — Situasjonen i Agderfylkene

Av Frants W. Holme

Frants W. Holme er fylkesingeniør i Vest Agder Fylke.

Innlegg på møte i Norsk Vannforening i Kristiansand 6. juni 1985.

Den kjente sørlandsdikteren Gabriel Scott skrev i sin tid kapitlet om sørlandet i bokverket «Norge vårt land» og hevdet bl.a.:

«Det som har skaffet Sørlandet dets ry og vil bevare det fram gjennom tiden, er imidlertid ikke byene, hvor inntagende de kan være, men dets uforlignelige skjærgård som er og blir dets stjerne og kjerne, hvor det utfolder sin største charme. Det er den lundende vrimmel av øyer, dette dryss av holmer og skjær i mangedobbelt rekke langs kysten, som i sterkere grad enn alt annet har gitt denne landsdel det særpreg det har, og gjort det til sommerens land framfor noe.»

Slik vurderte dikteren noen tiår tilbake, skjærgårdens betydning for denne landsdelen. Det samme kan sies om skjærgården også i andre deler av landet. Vi som har opplevd utviklingen etter krigen må bare medgi at Gabriel Scott fikk rett. Skjærgården er et stort aktivum som vi gjør vel i å ta godt vare på.

I tidligere tider var den tradisjonelle bruk av skjærgården boligformål, næringsvirksomhet (jordbruk, fiske og transport). Nå er det langt flere som gjør krav på å få utnytte skjærgården til hyttebygging, friluftsliv og rekreasjon, båtliv, dumpeplass

og utslippssted for avløpsvann. På kyststripen i Agderfylkene, som er noe over 220 km omtrent likt fordelt mellom fylkene, er det nå mellom 11—12.000 hytter/fritidshus. Av disse har Aust-Agder ca. 6.600 og Vest-Agder ca. 4.700. Det er også sikret en rekke friluftsområder i kommunal og statlig regi ca. 150 i Aust-Agder og ca. 120 i Vest-Agder. Antall småbåter øker sterkt samtidig som båtene blir større. Dette medfører at båttrafikken stadig vokser og andelen av langveisfarende øker. Undersøkelser i Risør viser at antall båtturister øker med 10—20% i året. Dette fører til press for å få bygd ut småbåthavner og gjestehavner/marinaer.

Den store aktiviteten i skjærgården, ofte med store kryssende interesser, fører til uønskede virkninger som f.eks. forsøpling. For å bøte på dette har de fleste kystkommunene i de to Agderfylkene etablert tilbud om renovasjonsordninger for hytteområder, friluftsområder, småbåthavner m.v. Ordningene varierer en del fra kommune til kommune og omfatter i første rekke kyststrekningen fra Telemark grense til Lindenes. Vestenfor er det i første rekke friluftsområdene som blir renovert. Det synes etter hvert å avtegne seg et mønster for skjærgårdsrenovasjonen som går igjen flere steder. I det etterfølgende skal jeg orientere litt om den ordningen som er etablert i Søgne kommune sett på bakgrunn av dagens situasjon og evt. framtidige tiltak som

er foreslått i en utredning som kommunen lot utarbeide i 1981/82.

Søgne er en typisk kystkommune med et areal på 148 km², en kystlinje på 16 km, strandlinje på 100 km. Kommunen har

en meget attraktiv skjærgård og det er sikret 27 friluftsområder. Antall småbåter i Kristiansandsregionen (Kristiansand, Venesla, Sogndalen og Søgne kommune) er anslått til 7.000.

RENOVASJONEN OMFATTER:

- Fastboende uten vegforbindelse ca. 35 hus
- Hytter og fritidshus ca. 900—1000
- Småbåthavner 2 større
- Dagbesøkende ca. 4000 pr. døgn (maks)
- Båtturister ca. 1200 pr. døgn (maks)

OPPSAMLING/INNSAMLING/ TRANSPORT

- For hytter/fritidshus legges fast avfall i 100 l. sekker som abonnenten legger i de av kommunen utsatte containere.
- Friluftsområder har sekkestativ med 100 l. sekker evt. liten container. Renovatøren henter sekkene med båt/bil. Privet fra 17 toaletter hentes med båt/bil.
- Containere for hytter er plassert på fastlandet ved brygger, parkeringsplasser og forretninger. Det er satt ut 17 containere — 4 el. 8 m³.
- Småbåthavner har containere for fast avfall.
- Private renovasjonsfirmaer transporterer fast avfall til behandlingsanlegg i Kristiansand. Privet til Høllen renseanlegg.
- Samlet innsamlet søppelmengde i 1984 — 275 tonn.

ØKONOMI

- Renovasjonsavg. kr. 225,— inkl. moms for hytter/fritidshus
- Renovasjonsutg. for friluftsområder dekkes av kommune og stat.
- Renovasjonsutg. for småbåthavner dekkes av båteteiere.

ADMINISTRASJON

- Teknisk etat i Søgne kommune har ansvaret for renovasjonsordningen:

RENOVASJONSUTREDNINGEN FRA 1981/82 FORESLÅR BL.A.: (IKKE VEDTATT)

- Bedre servicetilbud for hellårsboliger/hytter/fritidsboliger på øyene basert på søppelboder og mindre containere. Henting med båt.
- Anskaffelse av båt med kapasitet for 200 sekker og hastighet 20 kn. For å utnytte kapasiteten samarbeide med nabokommunene.
- Tørrklosett skiftes ut med biologisk toalett ev. tett tank.

ENKELTE DATA OM SKJÆRGÅRDS- RENOVASJONEN I AGDERFYLKENE

- I friluftsområdene i Aust-Agder har ca. 90 søppelinnsamling og ca. 75 toaletter. Tilsvarende tall for Vest-Agder er 35 og 50.
- Hytterrenovasjon i Aust-Agder er innført i samtlige kystkommuner. Renovasjonsavgiften varierer fra kr. 175,— til kr. 230,— eks. moms. Innsamling basert på containere og boder.

— Hytterrenovasjon i Vest-Agder er innført i 4 av 8 kystkommuner. Renovasjonsavgiften varierer fra kr. 180,— til kr. 213,50 eks moms. Innsamling nesten bare basert på containere.

ERFARING MED SKJÆRGÅRDS-RENOVASJONEN I AGDERFYLKENE.

Hytterrenovasjon

- Grovavfall fra helårsbebyggelsen legges i containere.
- Motstand mot at kommunens egne innbyggere betaler renholdsavgift.
- Renovasjonsordningen kan forbedres ytterligere.

Renovasjon for friluftsområder.

- Hærverk på anlegg som er bygget.
- Opprydding av søppel på stranda et betydelig arbeid.
- Besøkende stort sett flinke til å bruke søppelstativene.
- Samarbeid med vegmyndighetene om rasteplasser ved sjøen.

Renovasjon for småbåthavner og småbåttrafikk.

- Behov for mottaksordninger for fast avfall og spillolje i båthavner.

— Behov for mottaksordninger for toalettavfall fra småbåter.

Til slutt vil jeg få peke på enkelte forhold som har stor betydning for skjærgårdsrenovasjonen generelt:

1. Det er ønskelig med en nærmere avklaring av det økonomiske ansvaret for renovering av friluftsområdene mellom stat og kommune.
2. Det er stort behov for informasjon om skjærgårdsrenovasjon. I den forbindelse vises det til informasjonsmaterialet som Fylkesfriluftsnemnda i Aust-Agder og Midt-Agder friluftsråd har tatt initiativet til å få utarbeidet. I de to brosjyrene som er utarbeidet er det orientert om ordningen med angivelse av lokalisering av de forskjellige anlegg. Midt-Agder friluftsråd er et samarbeidsråd for Kristiansandsregionen som tar opp og løser oppgaver av felles interesse innen friluftssektoren.
3. Den nye forurensningsloven gir gode muligheter for gjennomføringen av en effektiv skjærgårdsrenovasjon der den gir en ansvarsfordeling for de ulike oppgaver.